

nu ne vom putea dispensa de enciclopediile-dicționar; dar una din ele plus asta nouă vor însemna un spor de informație și un progres real față de enciclopediile alfabetice singure. P. Gr.

J. B. S. Haldane : 1. *Fact and faith*. Thinkers Library. No. 44. London.

— 2. *Possible worlds*. Phoenix Library. Chatto and Windus. London.

Fiul marelui biolog filosof, *J. S. Haldane*, de sistemul filosofic de care ne-am ocupat în această revistă, este el însuși un mare gânditor. Profesor de biochimie la *Cambridge* (Anglia), el a făcut unele descoperiri fundamentale, cu aplicații practice în medicină. Dar pe cînd tatăl său, odinioară profesor de fiziologie la Oxford, era spiritualist, el a ajuns la concluzii aproape opuse, cari se clasează în cîmpul așa zis a materialismului. Interesant este faptul că tatăl și fiul, amîndoi meșteri scriitori, cunoscuți în publicistica engleză, au ajuns la un moment dat în polemică publică, de o înaltă valoare morală și într'un ton de splendidă degajare, care ar putea servi de model criticilor. Au apărut față în față două sisteme de gîndire, care s'au desfășurat pe căi opuse, deși materialul ideativ frămîntat era din aceeași clasă. Amîndoi au fost biologi și amîndoi au avut o viață comună, îndelungă vreme, cu foarte multe lecturi din acelaș izvor. Deaceea este încă și mai interesantă evoluția divergentă a fiului față de tatăl său.

În aceste două cărți pomenite aici, se găsesc adunate unele din eseurile cele mai cunoscute ale lui *J. B. S. Haldane*. Numeroase probleme cari constituiesc substanța nedumeririlor obișnuite sînt scrutate ușor, pe înțeles de lume multă, dar cu o tendință de rezolvire prin mijloce strict științifice. „Măsurile“, „proporțiile“, „date științifice“ sînt urmărite alături de probleme ca acestea : „darwinismul în zilele noastre“, „omul ca o bestie marină“, „cercetarea științifică pentru amatori“, „naționalitate și cercetare“, „la ce folosește astronomia“, „știință și politică“, „cîțiva dușmani ai științei“, „lumi posibile“, „judecata cea din urmă“ etc. Apoi diferite probleme din miezul preocupărilor medicale sînt și ele considerate cu acelaș talent de om clar și bine informat : „enzime“, „vitamine“, „imunitate“, „transfuzia de sînge“, „cercetarea cancerului“, „factorul timp în medicină“, „mortalitatea ocupațională“, „cînd voi fi mort“, etc.

În unele din eseurile, cuprinse în „*Fact and faith*“ se ocupă mai ales de sistemele generale de gîndire din biologie, între care se găsește și sistemul tatălui său. Sînt foarte interesante din acest punct de vedere eseurile : „cauzele evoluției“, „origina vieții“, „făcătorii de zei“, „reflecții asupra materialismului“, „fizica modernă și cauzalitatea“.

Ascuțimea de gîndire a lui *Haldane* unită cu un stil simplu dar plin de cuprins, face înțeleasă ușor orice problemă tratată, oricît ar fi ea de grea. Acest autor convinge, dar te și fură. În tot cazul după citirea lui te simți mai sus cu o treaptă. P. Gr.

Naomi Mitchison : *An outline for boys and girls and thier parents*, Victor Gollancz Lid. 14 Henrietta Street W. C. 2, London.

Carte model pentru prezentarea generală a cunoștințelor elementare din toate domeniile de interes. Diferiți oameni de știință s'au asociat pentru a scrie fiecare cite un capitol din specialitatea lor ca o contribuție la un plan de ansamblu în care să se descrie civilizația întreagă.